

HAMEEDA LAKHO
TRAINING - COACHING - ADVIES

KIRSTEN
REGTOP
.COM

Persoonlijke en professionele moed bij de aanpak van geweld

Geaccrediteerde cursus 25,6 punten ism GGD Haaglanden en gemeente Den Haag

5, 12 en 26 september 2024

Sietske Dijkstra, Kirsten Regtop en Hameeda Lakho

Uitspraken over moed

- Het vergt moed om je dromen bloot te stellen aan anderen
- Je moet uniek zijn en bijzonder en stralen op je eigen manier:
Lady Gaga
- Moed kent verschillende vormen. Er is kracht – dat is een spier. Maar de liefde is het hart. Als je ze bij elkaar brengt, kun je alles doen: Nora Roberts
- Als ik kan bevallen, dan kan ik zeker ook promoveren: Sietske

Persoonlijke en professionele moed

- Door zelf moedig te zijn als professional draag je dit ook over op de gezinnen met wie je werkt. Om duurzaam geweld te stoppen heb je de moed nodig om zowel slachtoffer- als daderschap in de ogen te zien en beide niet te verdoezelen of te vergoelijken.
- Durf als professional imperfect te zijn. Stap uit de comfortzone, bedenk hoe je de cliënt kunt helpen en durf daarbij je eigen ervaringen in te zetten.
- Lukt het je om echt dienstbaar te zijn aan de gezinnen en niet alleen aan de eigen organisatorische processen en jezelf?

Welkom!

- We zetten gevarieerde werkvormen in en vragen jullie actief deel te nemen
- Pauze ochtend: 15 minuten
- Lunchpauze: 1 uur (uiterlijk 12.45)
- Middagpauze: 15 minuten
- Opdracht gevonden? Bij de hand? Voorwerp (kaart) bij de hand?

Opbouw van deze dag

Ochtend

- Introductie op programma en thema (Sietske)
- Introductie van drie docenten
- Kennismaking met jullie (voorwerp of kaart, literatuur)
- Samen leren in de keten
- Pauze
- Lunch

Middag

- Moed in tweetallen en terugkoppeling
- Hameeda over ervaringsdeskundigheid en herstel
- Groepsgesprek
- Casus plenair en volgende keer
- Wrap up

Programma moed

Dag 1

Exploreren van wat moed (voor mij en de keten) betekent en onderzoek van belangrijke waarden: **herkennen en handelen**

Dag 2

Hoe versterken we met moed de samenwerking en de samenwerking in de keten: **verantwoordelijkheid, duurzaam veranderen**

Betekenisvol werken en doen wat nodig is (leefwereld voorop en systeemwereld daaraan dienstbaar maken)

Veiligheid

- Belangrijk is dat we in veiligheid aan onze vragen en kwesties kunnen werken
- Vertrouwelijk wat in de groep gebeurt
- Respect en aandacht voor elkaar
- Elkaar als groep verder brengen in community of practice (samenwerken in de keten)

Moed kern programma

Verbinden van verfijnde ervaringskennis (tacit knowledge), vakkennis en persoonlijke en professionele moed

Empowerment bij het duurzaam stoppen van huiselijk geweld

Moed heeft lagen: is fysiek, mentaal, spiritueel, moreel

Kernbegrippen: Moed, Geweld, Geweldspatronen, Ervaringskennis, Leren van en met elkaar, Waarden, Vakkennis

Moed tonen en versterken

De moed om slachtoffer- en daderschap onder ogen te zien en beiden niet te verdoezelen noch te vergoeilijken

De moed om dienstbaar te zijn aan de gezinnen en de mensen met wie we werken en minder druk met de organisatorische processen

De moed om te durven experimenteren, om jezelf ook op het spel te zetten, uit de vertrouwde routine te stappen....

Wat is moed? Universele deugd

- De belangrijkste deugd volgens **Aristoteles** waar alle andere uit voortkomen.
- Verbonden met leiderschap en met vakmanschap
- Vermogen om kwetsbaar te zijn en zichzelf dienstbaar te maken
- Moed is een deugd en een moreel begrip
- Moed is verbonden met compassie, veiligheid, vertrouwen, empathie, met grootmoedigheid
- Moed bestaat volgens **Brené Brown** niet zonder kwetsbaarheid en de bereidheid om alleen te durven staan in de menigte

Betekenislagen van moed

- Dapperheid, durf, heldenmoed, onverschrokken, link met leiderschap
- Vermogen om kwetsbaar te durven zijn en dit te uiten
- Lef, om je niet te laten leiden door angst of eigen voordeel
- Morele aspecten, moed als deugd, evenals compassie
- Verschil tussen weten en kennen (van binnenuit)

Reflectie:Mudra van moed

Als de moed je in de schoenen zakt,

www.spirituelewinkel.nl

ga dan op je kop staan

Opdracht

- Welke woorden zijn voor jou verbonden met moed?
- Met moed in de aanpak van geweld?
- Schrijf deze eerst voor jezelf op en daarna bespreken we dit in de groep

Moed

Moed is de bereidheid de confrontatie met lichamelijke pijn, tegenslag en levensbedreiging, onzekerheid, angst en intimidatie aan te gaan en te doorstaan. Het is een van de vier kardinale deugden, een psychologisch kenmerk en een karaktertrek. Soms wordt er onderscheid gemaakt tussen lichamelijke **moed** en morele **moed**.

[Moed - Wikipedia](#)

Woordweb MOED in een ethiek van de zorg

Vertrouwen

Angst

Diep luisteren

Doorzetten

Compassie

Veiligheid

Kwetsbaar durven zijn
beweging

Lichaam in

Nieuwsgierigheid

Waardigheid

Zorgzaamheid

Onzekerheid

Empathie

Begrenzen

Verbinden

Ongemak

Moed is niet de afwezigheid van angst

De moed om je angsten te confronteren

Een moedig persoon is niet iemand die geen angst kent, maar eerder iemand die zijn angst heeft overwonnen.

Het is een gevoel dat in staat is ons te intimideren. Het is een natuurlijke kracht die over ons heen kan stromen en ons kan doen verstijven. Het kan ons tot stilstand brengen wanneer we bang zijn voor wat mensen zullen zeggen, bang zijn voor wat het gevolg zal zijn of bang zijn voor de pijn van het verlies . Angst blijft soms bevroren in tijd.

Het vereist moed om deze kansen aan te grijpen en om het onbekende en angstaanjagende te overwinnen.

De meerwaarde van onze samenwerking

- Uitgangspunt: Werken vanuit de driehoek van ervaringsdeskundigheid, praktijkwerk en onderzoek en reflectie
- Gelijkwaardigheid en krachten bundelen
- Instappen en oefenen (ook tussentijds in de eigen praktijk)

Drievrouwschap

- Hameeda en ervaringsdeskundigheid
- Kirsten en praktijkkennis en in praktijk brengen
- Sietske onderzoek, nascholing en reflectie daarop zie www.Sietske-Dijkstra.nl

Kernvragen

- Wat is er aan de hand? (oppervlakte en diepte; doorvragen)
- Wie doet wat bij wie en met welk effect? (concretiseren, specificeren en contextualiseren)
- Met wie werk je samen en waarom? Wie mis je? Waar schuurt het?
- Met welke ogen en vanuit welk perspectief kijk je naar een zaak?

(Keten)samenwerking

Niveaus van uitwisseling

1. Stand van zaken
2. Sparren
3. Verrijken van contextinfo
4. Reflecteren

Rollen en rolafbakening

- Voorwerp (moed en leerwens)
- Aandachtspunten (allergie, schuring, ...)
- Positioneren
- Community of practice
- Gemeenschappelijk doel
- Gezamenlijke strategie van aanpak

Wat betekent moed voor je? (aanmelding)

- Moed is in contact staan met jezelf en volgen wat daarin goed is/voelt
- Mijn eigen kwetsbaarheid op elk moment als een kracht kunnen en durven inzetten, om een ongewenste situatie aan te pakken (via praten of daadwerkelijk ingrijpen). Ongeacht de reactie van de omgeving op mijn 'mezelf zijn' op dat moment.
- Het hebben van kracht in jezelf en de durf om dit niet alleen met je mee te dragen. De schaamtegevoel overwinnen als professional.
- "Moed is de gulden middenweg tussen lafheid en roekeloosheid. Fysieke moed (waarbij er risico is voor eigen lijf en leden) Vitale moed (de wil om te overleven); Morele moed (vasthouden van een standpunt, idee zonder er zelf beter van te worden) Psychische moed (zelfkritiek)."

Kennismaking en inhoudelijke verdieping

Wie zijn jullie en waar werk je? Wie ken je al in deze groep? Wie is aandachtsfunctionaris hg? Wat maakt jullie (wijk)team speciaal?

Wat zie je als een leerpunt? Wat wil je graag realiseren? Hoe sluit dit aan op de kernbegrippen?

- Wat maakt je enthousiast over de scholing? (verwachting)
- Uitnodigingsvraag beantwoorden: Wat geeft jou (persoonlijke) moed en wat heb je nodig om dit in te zetten? (aan de hand van je voorwerp of kaart)

Negatieve ervaringen in de kindertijd (ACE studie)

- Bijna 40% van de 17.000 personen scoorde twee of meer negatieve jeugdervaringen
- Een op de acht scoorde vier of meer negatieve jeugdervaringen
- Verslaving was het meest gerapporteerde trauma in het gezin
- Psychiatrische, somatische en sociale problematiek houdt rechtstreeks verband met het aantal negatieve ervaringen in de kindertijd (ACE-score)

Derde cohortstudie VJ (2023)

- Ruim 800 huishoudens in 13 VT regio's (waaronder Friesland)
- Een op de vijf gezinnen is geweld daadwerkelijk gestopt na een VT melding
- Gezamenlijke verklarende analyse is nodig om beter te begrijpen wat er gebeurt
- https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2023/09/220520_Huiselijk-geweld-een-complex-en-hardnekkig-probleem.pdf
- Geweld tegen vrouwen zonder kinderen is zeer ernstig van aard: meer traumaklachten en psychiatrie en vaker gespecialiseerde hulp (8)
- Meer aandacht nodig voor plegeraanpak (8)
- Controle en dwang komen in een op de drie relaties voor (isoleren, controleren, wegnemen zelfstandigheid)
- Kinderen krijgen vaker formele (trauma)hulp, oa van schoolmaatschappelijk werk
- Tussen 2 en 14 hulpverleners. We zien in de data nergens een relatie tussen de soort hulp die geboden wordt, bijvoorbeeld vanuit het wijkteam, de gespecialiseerde aanpak huiselijk geweld of psychiatrie, en de afname van het partnergeweld en kindermishandeling. Ook op het niveau van de kinderen en de volwassenen zien we geen verschil tussen degenen wel en die geen hulp hebben ontvangen (9)

Voortgang aanpak HG overheid September 2023 (gebaseerd op cohortstudie)

Aandachtspunten

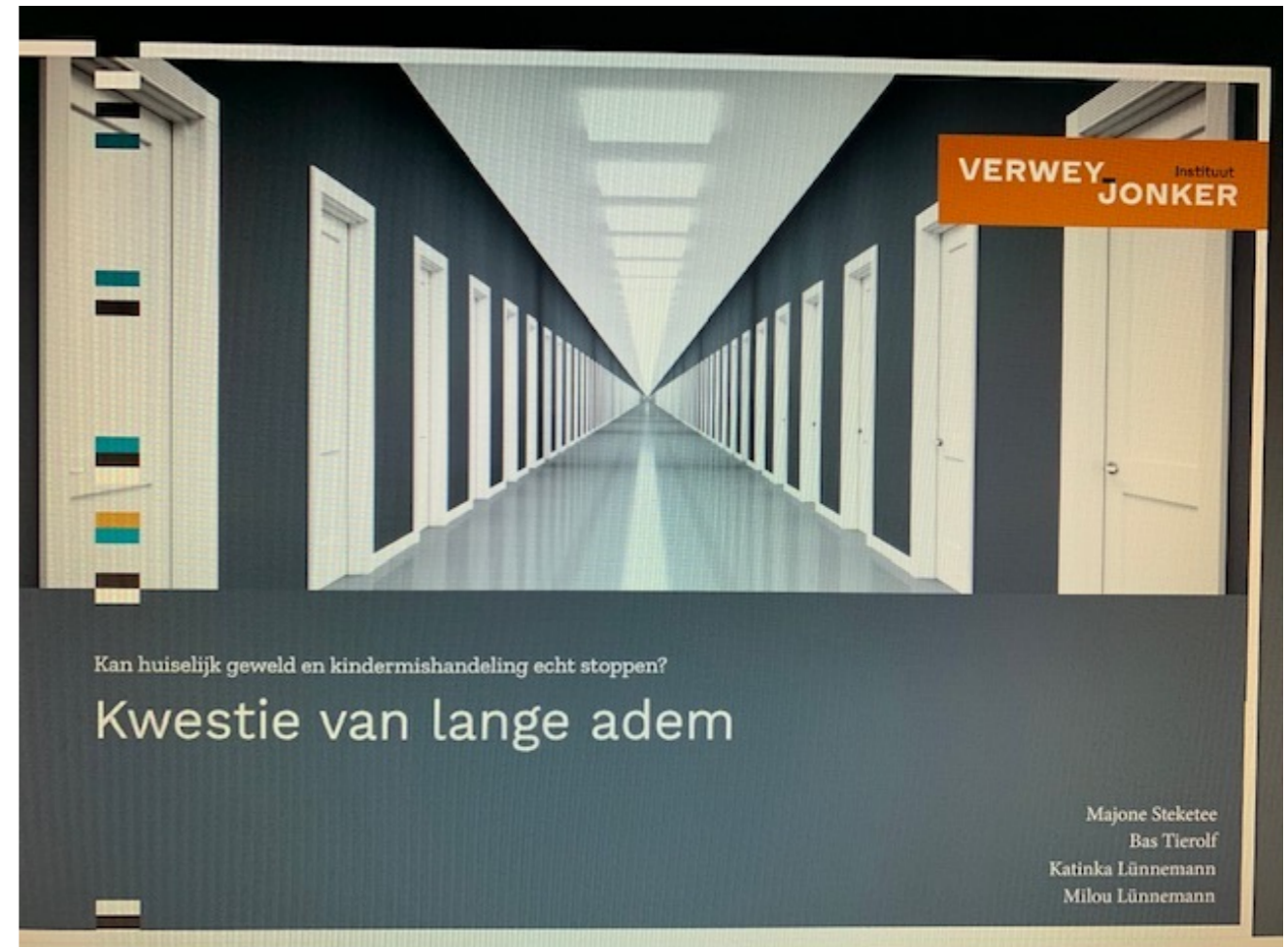
- 1) Meer kennis over aard en context van pg en kimi
- 2) Gezamenlijke verklarende analyse maken met betrokkenen (ook kinderen) en met keten
- 3) Integrale aanpak is noodzakelijk in netwerksamenwerking
- 4) Aandacht voor verschillende genderrollen in geweldsdynamiek
- 5) Impact bij kinderen en intergenerationele problemen

Beleid

- 1) Gezamenlijke lange termijnvisie op pg en kimi ontwikkelen
- 2) Experimenteerruimte voor professionals faciliteren
- 3) Goed hulpaanbod aan plegers maken
- 4) Evaluatie, reflectie en ontwikkeling van expertise hg stimuleren

Sprinters en marathonlopers

- Crisishulp
- Ambulant hulpverleners
- Veilig Verder Team
- Residentiele hulp
- Soorten professionals
- **Context: toekomstscenario's**

https://www.youtube.com/watch?v=aiE7wgTT2ZI&feature=emb_imp_woyt

De moed van kwetsbaarheid

- Brene Brown on Empathy: houding van professionals en wat kunnen ervaringsdeskundigen hen leren?
<https://www.youtube.com/watch?v=1Evwgu369Jw>
- Bescheidenheid, Empathie, Doorvragen
- Er naast gaan staan, niet overnemen en aansluiten....

"Vulnerability
sounds like **truth**
and feels like **courage.**
Truth and **courage**
aren't always **comfortable,**
but they're never
weakness."

- Brené Brown

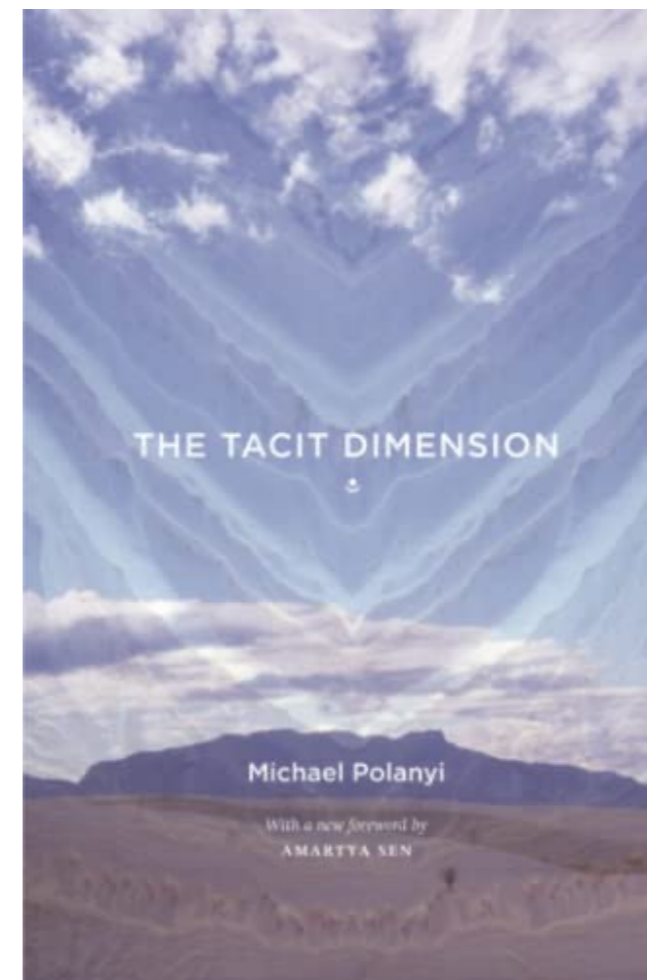
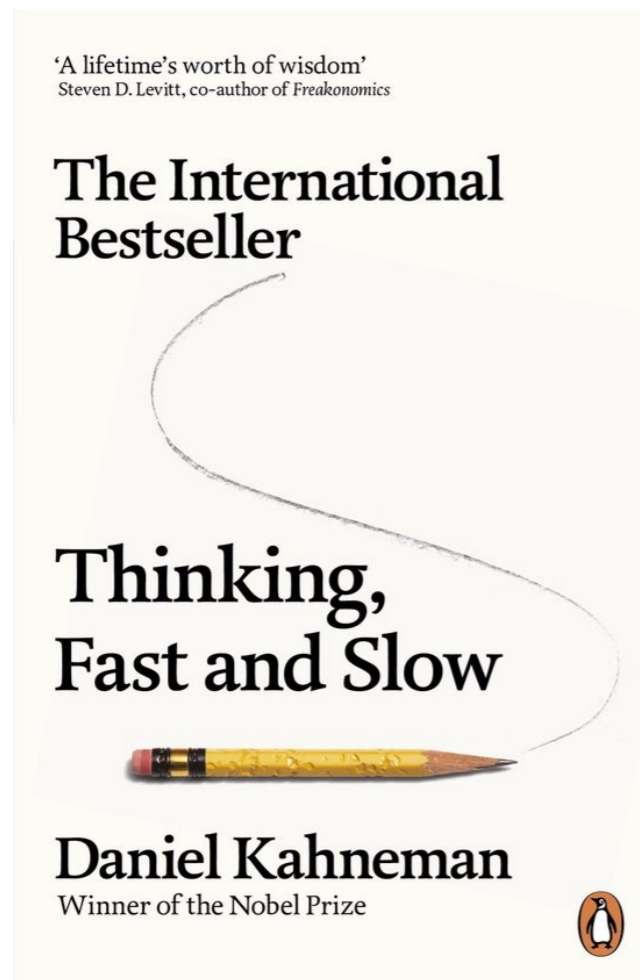

Goalcast

Oefening in tweetallen over moed

- Een is luisteraar en de ander vertelt
- Beschrijf kort (in acht minuten) een ervaring waarin je moed toonde, geef aan wat je.
- Dacht
- Deed
- Voelde en
- Wat het effect daarvan was
- De ander reageert hierop, vat samen in eigen woorden, stelt vragen (vijf minuten)
- Schrijf na elke ronde drie minuten op wat je opviel
- Wissel daarna van rol

De kracht en de valkuilen van ervaring

Spelen met Kahneman (en Polanyi)

- <https://www.bing.com/videos/search?q=kahneman+thinking+fast+and+slow&&view=detail&mid=DD6F4856C8EC0C2351ADDD6F4856C8EC0C2351AD&&FORM=VRDGAR&ru=%2Fvideos%2Fsearch%3Fq%3Dkahneman%2Bthinking%2Bfast%2Band%2Bslow%26FORM%3DHDRSC4>
- Interview met Kahneman vanuit neurowetenschappen over denken vanuit twee systemen, het snelle systeem 1 en het reflectieve systeem 2. We zijn ons vaak niet bewust waar onze acties vandaan komen en zijn blind voor onze eigen vooroordelen. We hebben de illusie van controle.
- Fast: intuïtie, wat van zelf komt, automatisch, actie-mind, gevaar van tunnelvisie en onrijpheid
- Slow: vraagt inspanning en (zelf)controle over gedachten, onzekerheidstolerantie en niet- weten
- Inzoomen en uitzoomen
- Spelen met tijd (Dijkstra, 2018)
- Versnellen (gevaar)
- Vertragen (tijd nemen)
- Intensiveren (meer inzoomen)
- Je hebt nooit volledige informatie
- Tacit knowing

Literatuur: Geweld in relaties, instituties, trauma en belichaamd werken

In dit boek zit mijn werk, mijn leven en mijn hart.

Sietske Dijkstra

Een boek over geweldspatronen, tacit knowing en thuis

Dit boek gaat over intimiteit en het schenden daarvan. Kernvraag is hoe je deze schending belichaamt, taal, een (muzische)vorm en een waardevol handelingskader geeft. Er wordt bij geweld in relaties en na het verbreken ervan veel geleden, soms luidkeels, maar vaak ook in stilte. Geweldspatronen geven inzicht in de structuur en het waarom van geweld en de ondermijnende werking die daarvan uitgaat. De kracht van een narratieve benadering helpt om dat invoelbaar en waarneembaar te maken en te onderbouwen. Het ontwikkelen en toepassen van kennis en vaardigheden op dit thema en een dienstbare menselijke houding zijn van levensbelang om geweld te stoppen, macht te kantelen en bij te dragen aan veiligheid en herstel.

Er is wereldwijd veel geweld, thuis en daarbuiten in instituties, regimes en landen. Steeds vaker wordt een structuur van machtsongelijkheid blootgelegd. Er is veel ontheemding en soms ontworteling, maar we zijn als samenleving niet vleugellam.

Dit boek is geschreven voor betrokkenen en professionals en maakt duidelijk vanuit de praktijk hoe geweld in relaties ontwrichtend uitwerkt. Maar ook hoe er concreet met interventies, werkvormen en vak- en ervaringskracht een uitweg kan worden gevonden.

De aanpak van geweld in relaties is een rode draad in Sietskes loopbaan waarin ze aandacht heeft voor de bezieling, kwetsbaarheid en ambachtelijkheid van het werk. Ze promoveerde in 2000 bij genderstudies in Utrecht op een biografisch onderzoek naar betekenisgeving van geweld in de kindertijd op relaties en richtte haar bureau Dijkstra op in 1998. Ze verricht praktijkgericht onderzoek, ontwerpt en geeft (na)scholing, biedt advies, casusconsultatie en geeft coaching (aan ouders) bij relationele onveiligheid.

Sietske Dijkstra schreef een zeer persoonlijk én praktisch boek, dat ik van harte aan studenten en professionals aanbeveel.

Janine Janssen, lector Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties aan Avans Hogeschool en de Politieacademie en bijzonder hoogleraar Rechtsantropologie aan de Open Universiteit

Dit boek biedt een hoopvol perspectief voor het collectief draagvermogen voor mensen die met geweld in afhankelijkheidsrelaties zijn en worden geconfronteerd. En voor professionals die dit hoopvol perspectief weer, samen met cliënten, kunnen vormen.

Ard Sprinkhuizen, senior Onderzoeker, Kenniscentrum Sociale Innovatie Hogeschool Utrecht en Lectoraat GGZ en Samenleving Hogeschool Windesheim

ISBN 0000000000000

0 000000 000000 >

 Elikser
UITGEVERIJ

WWW.ELIKSER.NL

De kracht van ervaring

Sietske Dijkstra

De kracht
van ervaring

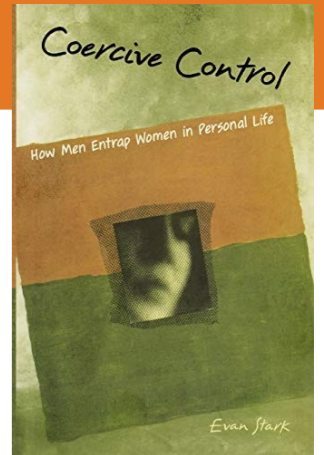
Sietske Dijkstra

Geweldspatronen

- Een structuur van geweld is meer dan een optelsom van incidenten
- Dwingende controle, coercive control of intiem terreur
- Doelgroep is al binnen, bewustwording groeit en noodzaak voor strategie van aanpak
- Code rood zaken (veiligheidszorgen) en alleen komen te staan en omgaan met weerstand
- Omgang met vaders en veiligheid, zie
- <https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/vadercontact-in-de-opvang/>
- Samen of apart spreken na een scheiding

Hoe is CC ontdekt?

- Evan Stark (2007;2009, ev): Amerikaanse hoogleraar social work: liberty crime, schending mensenrechten
- Andy Myhill (2015) over impact: diminishes space for action
- November derde mondiaal congres online over CC
- CC is multidimensioneel: online, psychisch, fysiek, economisch, seksueel

CC: Proces en mechanismen (Dijkstra)

Proces

- Isoleren
- Controleren
- Manipuleren
- Verdeel en heers

Mechanismen

- Omdraaien
- Uitvergroten
- Opschalen
- Beïnvloeden derden

Factsheet Intieme terreur, 2021

- https://vng.nl/sites/default/files/2022-01/ghnt_factsheet_intieme_terreur.pdf
- Spreek apart, bespreek de onveiligheid, bespreek met collega
- Gebruiken als tool:
 - 1) **lovebombing**: snelle ontwikkeling van beginnende relatie; 2) activiteiten volgen en digitaal misbruik; 3) **autonomie beperken** ; versterken traditionele genderrol; **financiële controle**; controle over gezondheid en lichaam; 4) psychologische manipulatie; 5) **vernederen**, uitschelden en bekritisieren; 6) **jaloerie** en chantage; 8) kinderen opzetten; 9) derden gebruiken en beïnvloeden; 9) seksuele dwang; 10) dreigen met suicide of bedreiging kinderen of huisdieren

Waarschuwingssignalen, Monckton-Smith (372 cases)

1. De dader heeft een **voorgeschiedenis** van mishandeling of stalking.
2. De eerste verliefdheid **evolueert snel** naar een serieuze relatie.
3. **Dwingende controle** krijgt de bovenhand in de relatie.
4. De dader voelt zich **plots bedreigd** in zijn alleenheerschappij. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat zijn vriendin de relatie wil beëindigen of omdat hij financieel nog maar moeilijk de eindjes aan elkaar kan knopen.
5. Een **escalatie van geweld**. De dader zal zijn partner nóg meer controleren en misschien zelfs dreigen met zelfmoord.
6. **Er verandert iets in zijn denken**. Hij wil verder met zijn leven, maar de 'obstakels' moeten eerst opgeruimd worden.
7. Het moordplan wordt **bedacht**. De dader gaat bijvoorbeeld een wapen kopen en probeert zijn slachtoffer af te zonderen.
8. **De moord wordt gepleegd**. Mogelijk wil hij daarna ook nog haar kinderen treffen.

Geweld en problemen in de omgang

Vijf criteria

- A. het type geweld en geweldstriggers;
- B. wensen en belangen van het kind, de vader en de moeder;
- C. veilig ouderschap;
- D. psychosociale problemen, trauma- klachten en hechtingsproblematiek;
- E. Juridische aspecten.

https://www.verwey-jonker.nl/wp-content/uploads/2024/02/121030_Vadercontact-in-de-opvang.pdf

- Belangrijk is dat hierbij op maat gekeken wordt wat dit betekent voor het vader-kind contact; het betekent niet dat bij trauma van de moeder of verwaarlozing bijvoorbeeld nooit vader-kind contact kan plaatsvinden. Het is uitdrukkelijk geen afvinklijstje op basis waarvan de beslissing volgt of vader-kind contact wel of niet wenselijk is. De criteria zijn behulpzaam in het detecteren van situaties waarin professionals met elkaar in gesprek moeten over of vader-kind contact wenselijk is en in welke vorm.

Zie je mij?

Het zien, horen en voelen van de impact van huiselijk geweld en kindermishandeling

door **Hameeda Lakho**

HAMEEDA LAKHO
TRAINING - COACHING - ADVIES

Literatuur: Lessen vanuit ervaringsdeskundigheid

INTRODUCTIE

HAMEEDA LAKHO

- Eigenaar Hameeda Lakho Projecten, Training, Coaching en Advies Academie voor Herstel en Ervaringsdeskundigheid
 - Projecten zorg en veiligheidssector voor gemeente, overheid en organisaties
 - Adviseur Clientperspectief, Zorg en Veiligheidshuis Haaglanden
 - Herstelcoach lotgenotencontactgroepen: ontwikkeling en begeleiding aan slachtoffers
 - Gastdocent: opleidingen en nascholing
- Voormalig lid Spiegelgroep en Team Ervaringsdeskundigheid – Landelijke programma's Geweld hoort Nergens Thuis en Toekomstscenario - J&V / VWS / VNG
- Auteur *Verborgen tralies* (2000), *Gebroken cirkel* (2003), *Geheim geweld* (2005), *Help Jezelf* (2016), *Zie je mij?* (2022)

www.hameedalakho.nl - www.herstel-ervaringsdeskundigheid.nl

PROGRAMMA

Welkom en introductie

Trailer Getekend, Sporen van kindermishandeling

Complexe gevolgen van trauma

Taboe en gevolgen

Inzichten op de complexe gevolgen van trauma

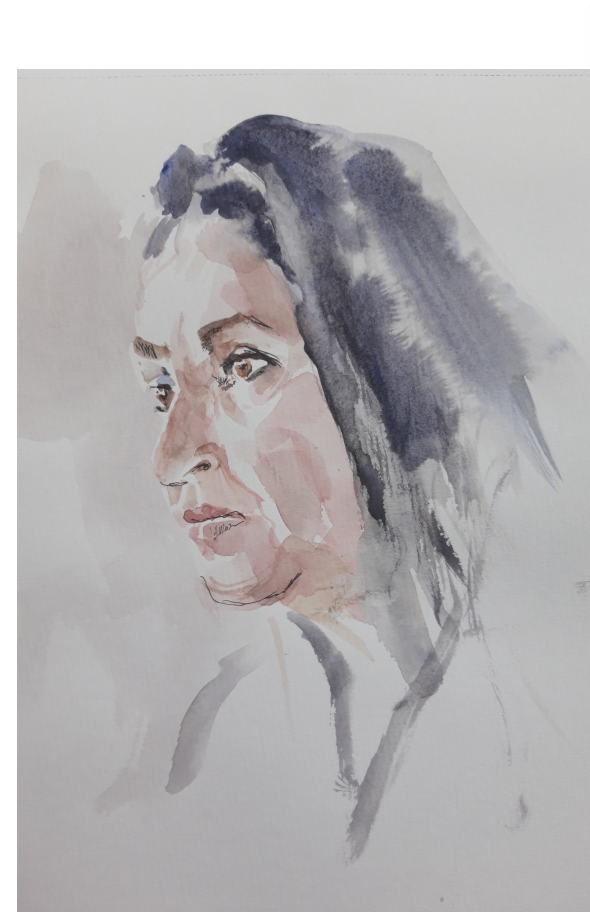
Impact van huiselijk geweld en kindermishandeling voelen en begrijpen

Web van geheimhouding

Ervaringsdeskundigheid aan de ZVHH casuïstiek tafel

Vanuit een systeemwereld naar de leefwereld van cliënten

Wat hebben slachtoffers nodig? Wat helpt? Wat helpt niet?

Trailer GETEKEND SPOREN VAN KINDERMISHANDELING

Intergenerationele gevolgen van trauma

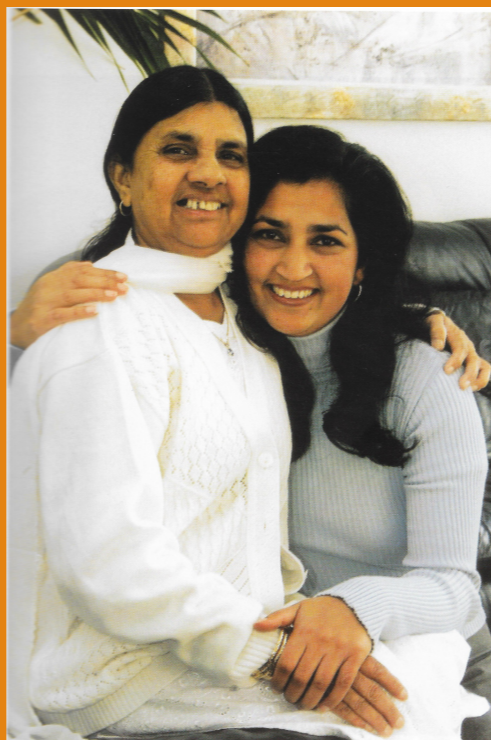
© Herman van Hoogdalem, uit boek Getekend - Sporen van kindermishandeling, uitgeverij WBOOKS 2020

<https://www.youtube.com/watch?v=dx5YICyZ6-Y>

0.00 – 2.08

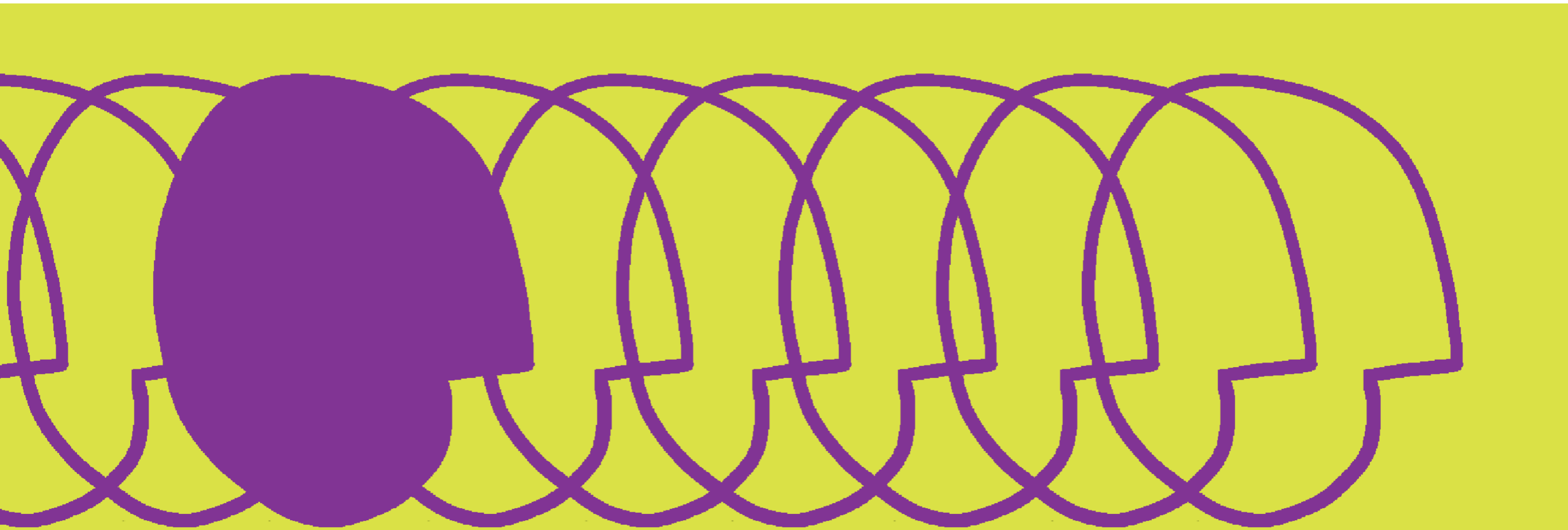
**In gesprek met Hameeda Lakho
over de impact van geweld op haar
leven en op alle leden van het gezin**

- Fysiek terreur
- Psychisch terreur
- Sociale controle
- Vrijheidsbeperking
- Doodsbedreigingen
- Achterlating
- Verbanning
- Verstoting

Geheim

- Neem een geheim in gedachten
- Wat is er voor nodig om je geheim te delen?

TABOE

- Schaamte over de eigen situatie
- Lage zelfwaardering als gevolg van mishandeling
- Loyaliteit en liefde naar partner of ouders
- Schuldgevoel
- Angst voor gevolgen van openbaring
- Gebrek aan vertrouwen in mensen
- Oordeel en vooroordeel
- Isolatie
- Gevolgen lange termijn
- Zelfhaat
- Schijnloyaliteit
- Eenzaamheid

Ervaringsdeskundigheid aan de casuïstiek tafel

Meerwaarde inzet ervaringsdeskundigheid MDA ++ Casuïstiek .
Casustafels in het Zorg- en Veiligheidshuis en sprekende praktijkvoorbeelden

- Invoelbaar maken casussen (hoop, zoektocht naar hulp, motivatie)
- Vanuit slachtoffer-, pleger- en getuige perspectief
- Veiligheid en vertrouwen als basis (verlies vertrouwen en contact)
- Bejegening, respect en gelijkwaardigheid
- Oog voor intergenerationeel overdracht en patronen
- Zien, horen en voelen van de impact van trauma

Quotes Zie je mij?

- Heb de moed om ook beladen vragen te stellen.
- Echt het verhaal vertellen is onmisbaar voor heling
- Geef uitleg over trauma's en de lange termijn gevolgen
- Spreek je uit, anders verandert er niets
- Geef ook psycho educatie: wat mag iemand verwachten. Belangrijk om door te vragen, ook als een client ontkennend heeft geantwoord
- Zoek samen naar de geluuksmomenten en naar de bron van veerkracht
- Door onveilige hechting is grenzen aangeven moeilijk
- De stap naar hulpverlening wordt vaak gezet puur omdat je niet verder kunt
- Het trauma verdwijnt niet, ook niet na jarenlange therapie

HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING LEIDT TOT ERNSTIGE KORTE EN LANGETERMIJNGEVOLGEN

Korte termijn

Fysiek letsel of overlijden

Psychosomatische klachten

Psychische stoornissen (angststoornis, depressie)

Ontwikkelingsstoornissen (emotioneel, motorisch, intellectueel, gedragsmatig, psychisch)

Verstoord sociaal functioneren (negatief zelfbeeld, laag zelfvertrouwen, eenzaamheid)

Lange termijn

Posttraumatische stressstoornis

Verlating en criminaliteit

Zelfverwonding en suïcide

Psychosomatische klachten

Verstoord sociaal functioneren

Overdracht geweld op eigen kinderen

INTERGENERATIONELE OVERDRACHT

- Doorgeven van generatie op generatie
- Onmacht, schaamte, schuld en loyaliteit
- Cirkel van geweld moeilijk te doorbreken
- Hardnekkige patronen bewust en onbewust doorgeven
- Verstoorde familie relaties
- Psychische en lichamelijke gevolgen (piekeren, eenzaamheid, somberheid, stress en angstklachten)

ALS SLACHTOFFER

- Afhankelijkheid positie
- Bevriezen
- Jezelf verliezen
- Jezelf willen bewijzen
- Loyaliteit
- Niemand kunnen vertrouwen
- Isoleren
- Gevoel uitschakelen
- Niet kwetsbaar durven opstellen
- Het zwijgen voelt zwaar
- Alleen voelen
- Overlevingsmechanisme
- Pleasen

Posities in web van geheimhouding

Slachtoffer
als kind en volwassene
(ook (ex-)
partnergeweld)

ALS PLEGER

- Macht en controle
- Omdraaien dynamiek
- Losweken van iedereen
- Afhankelijk maken
- Op gevoel spelen
- Vervreemding netwerk
- Gezamenlijk geheim
- Dreigen, chantage en manipulatie
- Patroon: negeren, vervangen, herpakken en weer doorgaan

Posities in web van geheimhouding

Pleger (helpt is zelf ook slachtoffer geweest)

ALS GETUIGE

- Wegkijken
- Terughoudendheid
- Geen actie ondernemen
- Verdedigen
- Schuld
- Goede vrede bewaren
- Geen confrontaties aangaan
- Gevoel uitschakelen
- Angst voor gevolgen
- Zwijgen
- Loyaliteit

Posities in web van geheimhouding

Getuige (kind en volwassene)

COMPASSIE

Werken met compassie vraagt moed, zelfreflectie en zelfcompassie.

- Niet de gedragscode maar grondhouding medewerkers en leidinggevenden
- Anderen behandelen zoals je zelf behandeld wil worden
- Vriendelijk, gastvrij, hulpvaardig en attent
- Nieuwsgierig met een luisterend oor en met volle aandacht aanwezig
- Inlevingsvermogen
- Empathisch en in contact, vergevingsgezind
- Respectvol, begripvol en erkennend

WAT GEEFT JOU ENERGIE?

- Wat geeft jou energie in je werk en in verbinding met de ander?
- Waar word je blij van en waarop loop je leeg?

Wat helpt wel en wat niet ?

NIET

Zeggen dat je het begrijpt

Dat het goed komt

Kom niet ongevraagd met oplossingen of adviezen

Bagatelliseren

Soortgelijke ervaringen vertellen

Veroordelen

Ongeduld

Gesprek snel afkappen

WEL

Luister oprecht en met aandacht

Serius nemen

(H)Erkenning bieden

Begrip en medeleven

Geen schuld

Bevestiging

Steun bieden

Praten op zielsniveau. Toon betrokkenheid en begrip

Naast de ander staan

Ruimte en tijd bieden

TIPS

- Creëer veiligheid en vertrouwen
- Kennis en inzichten nodig om de signalen te herkennen en te handelen en daardoor patronen te doorbreken
- Geweldspatronen en trauma begrijpen
- Langetermijnevolgen herkennen en erkennen
- Doorbreken van de cirkel van geweld
- Opvoeden kan ook anders. Opvoedvaardigheden ter preventie
- Afstand systeemwereld en leefwereld verkleinen
- Menselijke maat

TIPS AAN HULPVERLENERS

VRAGEN

De moed van Hameeda Lakho

Wat mijn vader en stiefmoeder ook probeerden zij konden niet alle vrolijkheid in mij doden

In mijn dagdromen was ik vrij. Ik zag mezelf rennen over het grasveld. Vriendjes en vriendinnetjes kwamen achter me aan gerend. We speelden verstoppertje totdat we het zat waren en gingen dan touwtje springen. Ik mocht als eerste springen terwijl twee andere meisjes het touw draaiden. Ik sprong een hele tijd achter elkaar en maakte geen fouten. De kinderen juichten me toe. Na afloop sloegen we uitgelaten een arm om elkaar heen en zongen een liedje

(Hameeda Lakho Uit Geheim Geweld, ik was niemand)

Wie heeft een casus?

- Die we met elkaar gaan behandelen?
- We werken dit een keer door en vragen je de volgende keer zelf een casus uit te werken.

Casus

1. Om wie gaat het en wanneer speelde het?
2. Wat waren de zorgen?
3. Waardoor kwam jij als hulpverlener in beeld?
4. Wat deed jij?
5. Wat deden andere betrokken ketenpartners?
6. Hoe liep het af en hoe is het nu?
7. Hoe kijk je hierop terug?
8. Zijn er dingen die je anders zou doen? En welke dingen zou je hetzelfde blijven doen?

Casus nabespreking

- Is het mogelijk om dat te doen wat nodig is in deze casus?
- Wat is er gelukt?
- Wat zou er meer of anders gedaan kunnen worden?
- Wat vraagt het van jou als professional om dit te kunnen doen?
Persoonlijk of professioneel?
- Welke normen en waarden liggen ten grondslag aan jouw handelen.
Hoe worden deze op de proef gesteld en hoe ga je daarmee om?
- Of wat er nodig is aan randvoorwaarden in organisatie, en tussen organisaties, bij collega's

Veel probleemgebieden

Aandachtspunten en complexiteit (Top drie methodiek)

- Kijk je bottom up, top down
- Werk je aan de voorkant of de achterkant
- Afstand en nabijheid, menselijkheid
- Inzoomen en uitzoomen
- Helikopter of juist vergrootglas
- Werken met jeugdigen (ouderproblematiek, instabiele relaties, intergenerationeel trauma)

Wat heeft vandaag je gebracht?

Schrijf eerst iets voor je zelf op!! Dat is ook je logboekje (5 minuten)

- Wat heb je geleerd rond moed voor jezelf en hoe je dat over kunt brengen op anderen?
- Wat heeft je vandaag het meest geraakt?
- Waar ga je de komende tijd mee oefenen?

Inhoudelijke wrap up

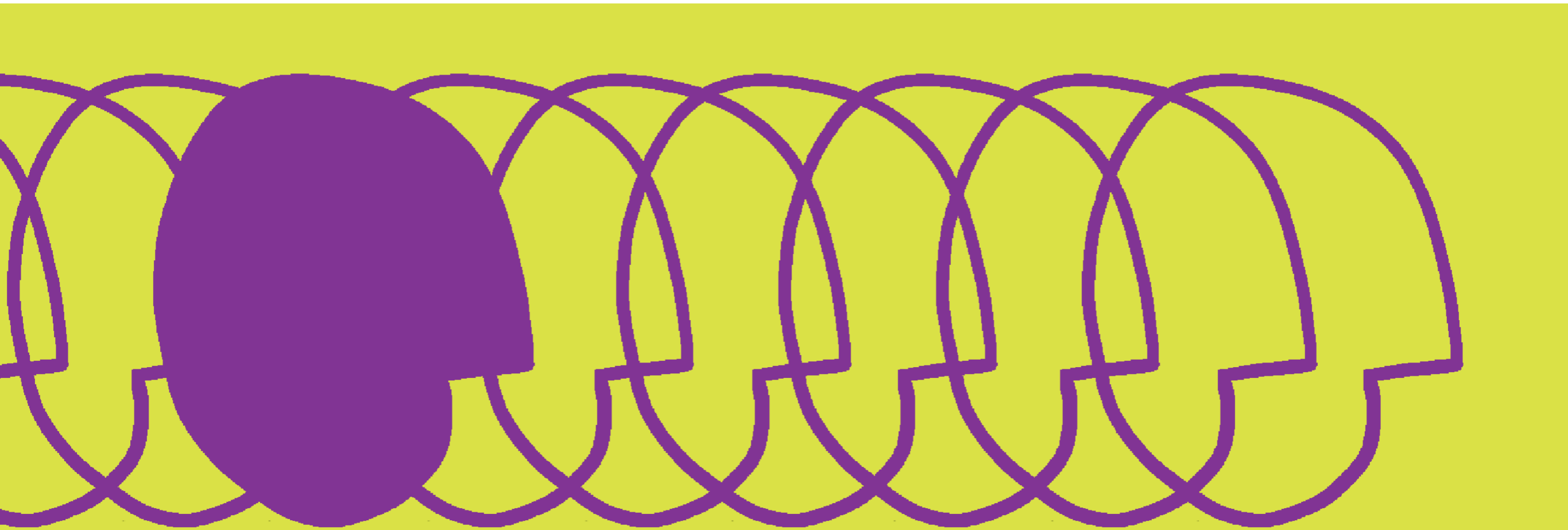
- Iedereen sluit af met een woord wat voor haar of hem bij deze dag past
- Literatuur en voorbereiding volgende keer (inclusief casus, solo of in groep)

Huiswerk

Link naar Literatuur

Literatuur dag 1: <https://moedigemensen.nl/literatuur-en-huiswerk-dag-1-den Haag24/>

Literatuur dag 2: <https://moedigemensen.nl/literatuur-en-huiswerk-den Haag-dag-2/>

Bedankt voor jullie aandacht